

Szövetségi törvény

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 18:19; 2Mózes 19:6;
5Mózes 4:13; 10:13; Ézsaiás 56:7; Ámós 3:3; Zsidók 2:9

„És hogy megtudjad, hogy az Úr, a te Istened, ő az Isten, a hívséges Isten, aki megtartja a szövetséget és az irgalmasságot ezerízígen azok iránt, akik őt szeretik, és az ő parancsolatait megtartják” (5Móz 7:9).

A 23. zsoltár egyik fontos kifejezése arra mutat rá, hogy *hol* kíván vezetni bennünket Isten. „...*az igazság ösvényein vezet engem az ő nevéért*” – jelenti ki Dávid a 3. versben. Isten soha nem vezet bennünket tévútra, éppen az erkölcsi tisztasága miatt. Biztonságos utakon terel lelki életünkben.

Mi „az igazság ösvényének” biztonságos útja? Egy másik zsoltár szerzője egy imakérésben megadja a feleletet erre a kérdésre: „*Vezérelj a te parancsolataidnak útján, mert gyönyörködöm abban*” (Zsolt 119:35). „...*mert minden parancsolatod igaz*” (Zsolt 119:172). Isten törvénye biztonságos, biztos út, ami átvezet az emberi élet veszélyes ingoványain.

E heti tanulmányunk középpontja Isten törvénye, ill. annak helye a Sínai-hegynél kötött szövetségben.

HETI ÁTTEKINTÉS: Mit jelentett Izrael kiválasztása? Milyen párhuzamokat találunk az ő kiválasztásuk és a miénk között? A szövetségben mennyire volt fontos a törvény? A szövetségnek nem voltak feltételei? Miért szerves része a szövetségi kapcsolatnak az engedelmség?

IZRAEL KIVÁLASZTÁSA (5MÓZ 7:7)

A zsidó hagyomány tanítása szerint Isten csak azért kötött szövetséget Izraellel, mert más népek előbb visszautasították az ajánlatát. Erre az álláspontra ugyan nincs bibliai bizonyíték, azt mégis segít megérteni, hogy az Úr semmiképpen sem azért választotta ki a héber népet, mert megérdemelték volna az Úrtól kapott nagy megtiszteltetést és kiváltságot. Nem voltak érdemeik, amelyek méltóvá tették volna őket Isten szeretetére és arra, hogy saját népének válassza őket. Kis létszámú, rabszolgaságba döntött törzsek voltak, politikai és katonai értelemben gyengék. Kulturális és vallási szempontból is vegyes háttérrel rendelkeztek, jelentős befolyás nélkül. Izrael kiválasztásának alapvető oka tehát Isten szeretetének és kegyelmének a titka.

A kiválasztás gondolatához azonban körültekintéssel forduljunk, hiszen megvan a teológiai félreértések lehetősége. Mire választotta ki Isten Izraelt? Üdvösségre választotta ki, míg mindenki más kárhozatra szánt volna? Vagy inkább eszközeiként akarta őket felhasználni, hogy bemutassák a világnak mindazt, amit ők megismerhettek? Az alábbi versek hogyan mutatnak rá a válaszra?

2Móz 19:6 _____

Ézs 56:7 _____

Zsid 2:9 _____

Mint hetednapí adventisták, általában Izrael mai megfelelőiként gondolunk magunkra, akiket elhívott az Úr, nem azért, hogy egyedül bennünket üdvözítsen, hanem hogy a megváltás üzenetét hirdessük a világnak a hármias angyali üzenet összefüggésében. Röviden: hisszük, hogy olyan mondanivalónk van, amiről más nem beszél. Alapjában véve ez volt a helyzet az ókori Izraellel is. Istennek nem az volt a célja a héber nép kiválasztásával, hogy valamiféle exkluzív klubként csak maguknak tartsák meg az üdvösség, a megváltás ígértét. Ellenkezőleg! Hiszük, hogy Krisztus az egész emberi családért meghalt (Zsid 2:9), tehát az Izraelnek felajánlott üdvösséget az Úr az egész világnak felkínálja. Izraelnek kellett volna bemutatni a megváltást, és Isten bennünket is ugyanezért hívott el.

Gondoljunk a saját szerepünkre a gyülekezetben! Mivel mozdíthatjuk elő azt a munkát, amire Isten elhívott bennünket? Ne feledjük, ha nem segítünk tevékenyen, valószínűleg inkább az útban állunk valamennyire!

KÖTELEKEK

„Kijelentette nektek szövetségét, amikor megparancsolta, hogy teljesítetek a tíz igét, és felírta azokat két kötéblábra” (5Móz 4:13, RÚF).

Bármennyire is hangsúlyozzuk, hogy a szövetség mindig a kegyelem szövetsége, vagyis azért válik lehetővé, mert Isten meg nem érdemelt jóindulatát terjeszti ki a vele üdvözítő kapcsolatba lépőkre, a kegyelem nem jelent felhatalmazást az engedetlenségre. Ellenkezőleg! A szövetség és a törvény összetartozik, a kettő valójában elválaszthatatlan egymástól.

Nézzük meg a fentebb idézett verset! Mennyire szoros, alapvető tehát a kapcsolat a szövetség és a törvény között?

A szövetségről gondolkozva nagyon is érthető, hogy a törvény fogalma szervesen hozzátartozik. Amennyiben többek között kapcsolatként fogjuk fel, látjuk, hogy bizonyos határokat, szabályokat meg kell szabni. Ugyan meddig tartana egy házasság, egy barátság, egy üzleti kapcsolat, ha nem lennének határozottan kimondott vagy hallgatólagosan elfogadott szabályaik? A férjnek barátnője is van a felesége mellett; valaki pénzt vesz ki a barátja pénztárcájából, annak tudta nélkül; az üzleti partner mást is bevesz a vállalkozásba. Ezekkel szabályokat, törvényeket és elveket szegnek meg. Ilyen törvénytelen körülmények között vajon meddig maradnának meg ezek a kapcsolatok? Ezért kell tehát határokat szabni, vonalakat húzni és szabályokat elfogadni, mert a kapcsolatok csak így maradhatnak meg. A *szövetség* szóval több párhuzamos jelentésű vagy szorosan kapcsolatos (ha nem szinte teljesen megegyező értelmű) kifejezést is találunk: *törvény* (Zsolt 78:10), *rendelés* (Zsolt 50:16), *bizonyosság* (Zsolt 25:10), *parancsolat* (Zsolt 103:18) és *az Úr beszéde* (5Móz 33:9). Nyilvánvaló, hogy „*e szövetségnek igéi*” (Jer 11:3, 6, 8) Isten törvényének, rendelkezéseinek, bizonyosságainak és parancsolatainak szavai. Istennek az Izrael népével kötött szövetsége részét képezték különböző kívánalmak, amelyek döntően fontosak ahhoz, hogy megmaradjon az a különleges kapcsolat, amelyet népével fent kívánt tartani. Vajon másként lenne ez ma?

Gondoljunk valakire, akivel szoros kapcsolatban állunk! Képzeljünk el, hogyan hatna a viszonyunkra, ha nem éreznénk, hogy bármiféle szabály, norma vagy törvény vonatkozna ránk, hanem teljes szabadságban azt tehetnénk, amit csak akarunk! Miért van szükség még akkor is szabályokra, ha azt mondjuk, hogy csakis a köztünk levő szeretet szabja meg a másikhöz fűződő viszonyunkat? Beszélgessünk erről!

TÖRVÉNY A SZÖVETSÉGBEN (5MÓZ 10:12-13)

Mi jut eszünkbe először a törvényről? Rendőrök, közlekedési bírságok, bírók, börtön? Esetleg korlátozások, szabályok, ellentmondást nem tűrő szülők és büntetés? Vagy inkább rend, harmónia, stabilitás? Vagy talán akár... a szeretet?

A héber *tóráh* szót a Bibliánk „törvénynek” fordítja, és azt jelenti, hogy „tanítás” vagy „útmutatás”. Ezt a kifejezést használjuk Isten minden tanítására, legyen az erkölcsi, polgári, társadalmi vagy vallási jellegű. Felöleli minden bölcs tanácsát, amit Isten kegyelmesen a népének adott, hogy fizikailag és lelkileg egyaránt teljes életet élhessenek. Nem csoda, hogy a zsoldáros boldognak mondja azt az embert, akinek „*az Úr törvényében van gyönyörűsége, és az ő törvényéről gondolkodik éjjel és nappal*” (Zsolt 1:2). Elámulunk a rendelkezések széles körén a *törvényt* vagy a *Tórát* olvasva, vagyis a Mózes könyveiben feljegyzett tanításokat, útmutatásokat, amelyek részét képezték Izrael szövetségének. A törvény érintette Izrael életének minden részét – a mezőgazdaság, a polgári kormányzat, a társadalmi kapcsolatok és az istentisztelet kérdéseit.

Vajon miért adott Isten ennyi útmutatást Izraelnek (lásd 5Móz 10:13)? Hogyan szolgálták a javukat ezek a rendelkezések?

A szövetségben az volt a „törvény” szerepe, hogy irányelveket adjon az új szövetséges félnek, az embernek. A törvény mutatja be Isten akaratát, akit úgy lehet a legteljesebb mértékben megismerni, ha hit által engedelmeskedünk parancsolatainak és akarata egyéb kijelentéseinek. A szövetségi kapcsolat élő valóságában a törvény mutatott rá arra, hogy Izrael nem követhette a többi nép szokásait. Nem szabhatták magukat kizárólag a természeti törvényhez, az emberi igényekhez, vágyakhoz vagy a társadalmi, politikai, gazdasági szükségletekhez. Csak akkor maradhattak meg Isten szent népeként, papok birodalmaként, ha az élet minden területén maradéktalanul eleget tesznek a szövetséget szerző Úr kinyilatkoztatott akaratának.

A hetednapí adventisták az ókori Izraelhez hasonlóan a tanácsok széles körét kapták a próféta-ság ajándékának mai megnyilatkozása révén, amelyek a keresztyéni élet minden részét érintik. Miért fontos, hogy Isten ajándékának, nem pedig a független gondolat és cselekvés gátjainak tekintsük ezeket? Ugyanakkor miért veszélyes, ha törvényeskedő módon közelítünk ezekhez, mint az izraeliták tették? Lásd Róm 9:32!

ISTEN TÖRVÉNYÉNEK ÁLLANDÓSÁGA

Mit tudhatunk meg Isten lényeges tulajdonságáról abból, hogy törvényének szerepe van a szövetségi kapcsolatban? Mal 3:6; Jak 1:17

Isten törvénye az *akaratanak* szóbeli vagy írott kifejezése (vö. Zsolt 40:9). A jellemét tükrözi, és mivel benne foglaltatik a szövetségben, ez Isten állandóságát, megbízhatóságát mutatja. Talán nem ismerjük fel mindig gondviselésének jeleit, de tudjuk az Úrról, hogy hűséges. A világmindenséget változatlan erkölcsi és fizikai törvények irányítják, és ez a tény valós szabadságot, biztonságot ad.

„Abból ered a bizonyosság, hogy Isten megbízható és lehet rá hagyatkozni, hogy Ő a törvény Istene. Akarata és törvénye egy. Azért mondja jónak azt, ami helyes, mert a lehető legjobb kapcsolatokat mutatja be. Ebből következően törvénye sosem önkényes, szeszélyes, ez a legstabilabb a világmindenségben” (Walter R. Beach: *Dimensions in Salvation*. Washington D. C., 1963, Review and Herald Publishing Association, 143. o.).

Ha a törvény nem mentheti meg az embert a bűntől, miért vette bele Isten a szövetségbe? Lásd például Ám 3:3!

A kapcsolathoz megegyezés és harmónia szükséges. Isten a világ Teremtője, ugyanakkor erkölcsi Kormányzója is, ezért a törvény elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy intelligens teremtményei boldogan, vele összhangban élhessenek. Kormányzatának alkotmánya a törvény, ami az akaratanak kifejezése. Természetes módon ez a szövetségi megállapodás és kapcsolat normája, ami kötelező erejű. A célja nem a megváltás, hanem az, hogy meghatározza kötelességünket Isten (1-4. parancsolat), valamint az embertársaink iránt (5-10. parancsolat). Vagyis azt az életformát vázolja fel, amelyet Isten eltervezett szövetséges gyermekei számára, boldogságuk és jólétük érdekében, ez védte az izraelitákat attól, hogy más filozófia életformájával váltsák azt fel. A szövetségi kapcsolatnak az volt és most is az a célja, hogy Isten átformaló kegyelme által összhangba hozza a hívőt az Úr akaratával és jellemével.

Körülnézve vajon nem látjuk a törvénytelenég pusztító hatásait? Észreveszünk-e a saját életünkben olyan kárt, amelyet Isten törvényének megszegése okozott? Mindez mennyire tudatosítja bennünk, hogy Isten törvénye jó? Miért fontos tehát, hogy az Úrral való kapcsolatunknak meghatározó része legyen a törvény?

HA...

Keressük ki az alábbi verseket! Mi a közös pont bennük? Mit tanítanak a szövetség természetéről?

1Móz 18:19 _____

1Móz 26:4-5 _____

2Móz 19:5 _____

3Móz 26:3 _____

Ábrahám hűségesen megtartja „*parancsolataimat, rendeléseimet és törvényeimet*” (1Móz 26:5) – jelentette ki Isten, utalva ezzel arra, hogy ilyen életmódot vár el szövetségeseitől. A Sínai-hegynél kötött bibliai szövetség egésze nyilvánvalóvá teszi, hogy a szövetség egyik alapvető eleme az engedelmesség feltétele. 2Móz 19:5 verse világos: „*ha... megtartjátok...*” Tagadhatatlan a szövetség feltételes volta. Isten kegyelemből, ajándékként kínálta fel, nem érdemelték azt ki, azonban a szövetségi ígéretek nem feltétel nélküliek. A nép visszautasíthatta az ajándékot, elvethette a kegyelmet, hátat fordíthatott az ígéreteknek. Semmiképpen sem érvényteleníti a szabad akaratot a szövetség, sem a megváltás. Az Úr nem kényszeríti az embereket a vele való üdvözítő kapcsolatba, nem erőlteti ránk a szövetségét. Ingyen felajánlja, mindenkit hív, hogy fogadják el. Amikor valaki ezt megteszi, számolnia kell a kötelezettségekkel, nem mintha ez volna az eszköz a szövetség áldásainak az elnyerésére, hanem annak külső jeleként, hogy megkapta a szövetségi áldást. Izraelnek nem azért kell engedelmeskednie, hogy megdolgozzon az ígéretekért, hanem hogy az ígéretek beteljesedhessenek az életükben. Engedelmissége annak kifejezése volt, hogy milyen az, ha valakit megáld az Úr. Engedelmisségünkkel nem érdemeljük ki az áldásokat, mintha Istennek kötelessége volna azokat megadni. Az engedelmisség inkább megteremti azt a környezetet, amelyben a hit áldása megnyilvánulhat.

„Mindig azon az úton járjatok, amelyet az Úr, a ti Istenetek parancsolt néktek, hogy éljete, és jó legyen dolgotok, és hosszú ideig élhessetek a földön, amelyet bírni fogtok” (5Móz 5:33). Vajon az Úr azt mondja itt Izraelnek, hogy engedelmisségükkel kiérdemlik az áldásokat, tartozik nekik ezekkel? Vagy inkább ezt fejezi ki: **Ha engedelmeskedtek, ezek az áldások következhetnek, mert az engedelmisségetek utat nyit számomra, hogy áldást adjak rátok. Mi a különbség a két megközelítés között?**

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Küzdelem” c. fejezetből 511-513. o.; *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „A törvény és a szövetségek” c. fejezet, 322-333. o.

Hogyan segít Mt 22:34-40 szakasza jobban megérteni 1) a szövetségben Isten törvényének helyét és jelentőségét; 2) azt az elvet, hogy rokonértelmű a szövetség és a kapcsolat jelentése?

„Először szeretetnek kell lennie az ember szívében, mielőtt Krisztus erejével és kegyelméből elkezdheti megtartani Isten törvényének előírásait (vö. Róm 8:3-4). Szeretet nélkül az engedelmisség lehetetlen és értéktelen. Amikor azonban ott van a szeretet, az ember automatikusan arra törekszik, hogy az életét összhangba hozza Istennek a parancsolatokban kifejezett akaratával” (*The SDA Bible Commentary*. 5. köt. 484. o.).

„Szent törvényének előírásaiban Isten az élet tökéletes szabályát adta és kijelentette, e törvény változatlanul, az utolsó pontocskáig kötelező az emberre az idők végéig. Krisztus azért jött, hogy ezt a törvényt felmagasztalja és dicsővé tegye. Bemutatta, hogy ez Isten és az ember iránti szeretet széles alapjára épül, és az előírása iránti engedelmisség magába foglalja az ember kötelességét. Saját életével adott példát az Isten törvénye iránti engedelmisségre. A hegyi beszédben pedig kifejtette, hogy annak követelménye hogyan terjed túl a külső cselekedeten, tudomásul véve a gondolatok és a szív indítékait” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 332. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) **Miért vonzza jobban Isten felé az embert a szeretet fonala, mint a félelem kötele?**
- 2) **Miért az az első és legnagyobb parancsolat, hogy „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből” (Mt 22:37)?**
- 3) **Simone Weil egyszer azt írta, hogy „A rend a legelső szükséglet” (idézi: Russell Kirk: *The Roots of American Order*. Washington D. C., 1992, Regnery Gateway, 3. o.). Hogyan érthetjük a szavait a heti tanulmányunk összefüggésében, főleg a törvénnyel kapcsolatban?**

ÖSSZEFOGLALÁS: A szövetségnek, ami valóban a kegyelem szövetsége volt, szerves része Isten törvénye. A kegyelem azonban sosem érvényteleníti a törvény szükségességét. Ellenkezőleg! A törvény eszköze által mutatkozik meg a kegyelem, jut kifejeződésre azoknak az életében, akik elfogadják.

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY:

MINDAZ

amivé kellene,
 hogy váljunk; szeretet,
 együttérés,
 béketűrés,
amik végül is Őhöz tartoznak.
Ezekből lenne jó építkeznünk azzá a bizonyos házzá,
 hogy sejtjeink ne álmodjanak gonoszat,
 hogy növényben lévő szárnyaink
 tükörben sose lássuk.
 Valaki már úgymint
 kiegészítette
 sajátjából
 végső fesztávját.